
ВІД РЕДАКЦІЇ**ФОРСАЙТ: ЕТИМОЛОГІЯ**

Формування довгострокової стратегії інноваційного розвитку в розвинених країнах на систематичній основі почалося наприкінці 1980-х років, коли в економічну практику ввійшло поняття національна інноваційна система. Це поняття охоплює систему організацій, зайнятих виробництвом і комерційною реалізацією знань, а також правових, фінансових, соціальних та інших інститутів, що забезпечують взаємодію наукових організацій, університетів і промислових підприємств. Ефективність національних інноваційних систем визначається як системою взаємозв'язків між організаціями, які впроваджують знання і реалізують їх у вигляді інноваційних товарів і послуг, так і, у значній мірі, системою національних технологічних пріоритетів. Вибір зазначених пріоритетів – складне завдання, методи його рішення активно розвивалися протягом останніх десятиліть.

Для довгострокового прогнозування розвитку науки та технологій у розвинених країнах – Японії, Німеччині, Великобританії, США, Франції та інш., активно використовується методологія Форсайт (англ. Foresight – передбачення). Форсайт зарекомендував себе як найефективніший інструмент для визначення пріоритетів у галузі науки та технологій.

Існує багато різних визначень Форсайту.

Визначення CORDIS¹: «Форсайт містить у собі дії, орієнтовані на мислення, обговорення, окреслення майбутнього. Обмірковувати майбутнє: прогнозування, оцінка технологій, дослідження майбутнього та інші форми Форсайту – це спроба визначити довгострокові тренди і скоординувати на їхній основі прийняття рішень. Сперечатися про майбутнє: Форсайт – це процес, який включає: громадські організації, промислові підприємства, дослідницькі центри, неурядові фонди і так далі. Робота може бути організована на декількох рівнях: міжнародному, національному, регіональному. Відкрита дискусія між учасниками ведеться на площадках різного типу, наприклад, у формі експертної панелі. Окреслювати майбутнє: мета Форсайту – визначення можливого майбутнього, створення бажаного образу майбутнього та визначення стратегій його досягнення».

Визначення програми співробітництва UNIDO²: «Форсайт – сценарне прогнозування соціально-економічного розвитку: можливі варіанти розвитку – економіки, промисловості, суспільства – в 10-20 – літній перспективі».

Визначення від американського дослідника Бена Мартіна: «Форсайт – це систематична спроба заглянути в довгострокове майбутнє науки, технології, економіки і суспільства з метою ідентифікації зон стратегічного дослідження та появи родових технологій, які подають надії приносити найбільші великі економічні і соціальні вигоди».

Визначення Всесвітньої мережної енциклопедії Wikia.com: «Форсайт – методологія прогнозування, покликана визначити найбільш імовірні технологічні події в передбачуваному майбутньому».

¹ CORDIS - Інформаційна служба по дослідженнях в області соціально-економічних наук Євросоюзу.

² UNIDO є спеціалізованою установою Організації Об'єднаних Націй, діяльність якої спрямована на поліпшення життя людей у країнах, що розвиваються, і країнах з перехідною економікою на основі розвитку їхньої промисловості.

У Форсайті порівнюються проекти виробників і користувачів науки та техніки в системі інновацій, щоб розвинути загальне бачення майбутніх подій. Період передбачення звичайно розташовується між 10 та 30 роками.

Сучасні підходи методології Форсайту у цілому зводяться до організації систематичної оцінки довгострокових (до 30 років) перспектив розвитку науки, технологій, економіки та суспільства з метою визначення стратегічних областей досліджень і технологій, які можуть принести найбільший соціальний і економічний ефект. При цьому основна увага приділяється не тільки одержанню окремих прогностичних матеріалів, але й досягненню консенсусу в суспільстві у найважливіших стратегічних напрямках розвитку між всіма основними «гравцями» науково-технологічного розвитку шляхом організації систематичного діалогу (панелі експертів, робочі групи, семінари, конференції і т.д.).

Узагальнивши всі вищенаведені визначення Форсайту, можна стверджувати, що Форсайт – це сучасна методологія технологічного прогнозування, що дозволяє враховувати довгострокові культурні, політичні, економічні та соціальні наслідки впровадження технологій. Форсайт дозволяє зібрати необхідну для прийняття рішень інформацію про стан і напрямки фінансованих державою НДДКР; створити нову культуру взаємодії між вченими та бізнесом; визначити ресурси, необхідні для досягнення поставлених завдань. Для цього у Форсайті особлива увага приділяється:

- оцінці середньо- і довгострокових потреб і перспектив розвитку суспільства й економіки;
- оцінці перспектив розвитку існуючих і виникненню нових ринків внаслідок технологічних проривів;
- виявленню перспективних технологій, володіючих найвищим інноваційним потенціалом та відповідаючих майбутнім викликами (критичним технологіям);
- вибору стратегічних пріоритетів державної підтримки науки і технологій для підвищення конкурентоздатності і прискорення економічного росту.

Михайло Окландер

Головний редактор журналу «Маркетинг і цифрові технології»